ORDONANȚA CURȚII (Camera a șaptea)

19 mai 2009 *

În cauza C-166/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Amtsgericht Büdingen (Germania), prin decizia din 10 aprilie 2008, primită de Curte la 18 aprilie 2008, în procedura penală împotriva lui

Guido Weber

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din domnul A. Ó Caoimh, președinte de cameră, domnii U. Lõhmus (raportor) și A. Arabadjiev, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul J. Mazák,
grefier: domnul R. Grass,

Curtea urmând să se pronunțe prin ordonanță motivată, conform articolului 104 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul de procedură,

după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Ordonanță

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 7 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 89/397/CEE a Consiliului din 14 iunie 1989 privind controlul oficial al alimentelor (JO L 186, p. 23).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva domnului Weber, administrator al societății Routhier Weber GmbH (denumită în continuare „Routhier Weber"), acuzat că ar fi comercializat un produs alimentar sub o denumire înșelătoare.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

Controlul alimentelor

3 Până la 31 decembrie 2005, controlul oficial al alimentelor a fost reglementat prin Directiva 89/397.

4 Potrivit celui de al treisprezecelea considerent al acestei directive:

„întrucât, chiar dacă, pe de o parte, nu este oportun să se recunoască întreprinderilor dreptul de a se opune controalelor, pe de altă parte, trebuie garantate drepturile lor legitime și în special dreptul la secretul de producție și dreptul la o cale de atac”. [traducere neoficială]

5 Articolul 4 din directiva menționată prevede:

„(1) Controlul se efectuează:

(a) în mod regulat;

(b) în cazul în care se suspectează o neconformitate.

(2) Controlul se efectuează proporțional cu obiectivul urmărit.

(3) Acesta cuprinde toate stadiile producției, fabricării, importului în Comunitate, procesării, depozitării, transportului, distribuirii și comercializării.

[…]" [traducere neoficială]

6 Potrivit articolului 5 din Directiva 89/397:

„Controlul constă în una sau mai multe dintre următoarele operațiuni, conform condițiilor prevăzute la articolele 6-9 și în funcție de analiza preconizată:

1. inspecție;

2. prelevare de eșantioane și analiză;

[…]” [traducere neoficială]

7 Potrivit articolului 6 din această directivă:

„(1) Sunt supuse inspecției:

[…]

(d) produsele finite;

[…]

(h) etichetarea și prezentarea produselor alimentare;

[…]” [traducere neoficială]

8 Articolul 7 din directiva menționată are următorul cuprins:

„(1) Pentru analiză, pot fi prelevate eșantioane ale produselor menționate la articolul 6 alineatul (1) literele (b)-(f).

Statele membre adoptă dispozițiile necesare pentru a se asigura că persoanele supuse controlului pot beneficia de o eventuală contraexpertiză.

(2) Analizele sunt efectuate de laboratoare oficiale.

Statele membre pot de asemenea împuternici alte laboratoare să efectueze aceste analize.” [traducere neoficială]

9 Articolul 10 din aceeași directivă prevede:

„În cazul în care agenții de control descoperă sau bănuiesc o neregulă, aceștia adoptă măsurile necesare.” [traducere neoficială]

10 Articolul 12 din Directiva 89/397 prevede:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru ca persoanele fizice și juridice vizate de control să beneficieze de dreptul la o cale de atac împotriva măsurilor adoptate de autoritatea competentă în vederea exercitării controlului.

[…]” [traducere neoficială]

Denumirea de origine „feta”

11 În dreptul comunitar, termenul „feta” este protejat ca denumire de origine. Acesta a fost înscris prin Regulamentul (CE) nr. 1829/2002 al Comisiei din 14 octombrie 2002 de modificare a anexei la Regulamentul (CE) nr. 1107/96 privind denumirea „Feta” (JO L 277, p. 10, Ediție specială, 03/vol. 44, p. 214) în registrul prevăzut la articolul 6

alineatul (3) din Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului din 14 iulie 1992 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare (JO L 208, p. 1).

12 Potrivit articolului 4 din Regulamentul nr. 2081/92:

„(1) Pentru a putea beneficia de o denumire de origine protejată (DOP) sau de o indicație geografică protejată (IGP), un produs agricol sau alimentar trebuie să fie conform unui caiet de sarcini.

(2) Caietul de sarcini cuprinde cel puțin elementele următoare:

[…]

(b) descrierea produsului agricol sau alimentar, inclusiv materiile prime, dacă este cazul, și principalele caracteristici fizice, chimice, microbiologice și/sau organoleptice ale produsului agricol sau alimentar;

[…]”

Reglementarea națională

13 Codul produselor alimentare, al produselor de consum curent și al produselor destinate hranei animalelor (Lebensmittel- Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch), în versiunea aplicabilă cauzei principale (denumit în continuare „LFGB") prevede la articolul 11, intitulat „Dispoziții privind protecția împotriva inducerii în eroare":

„(1) Se interzice comercializarea cu titlu profesional a produselor alimentare sub o denumire înșelătoare sau cu indicații ori o prezentare înșelătoare sau promovarea acestora în mod general sau într-un caz particular prin intermediul unor prezentări sau al altor declarații înșelătoare. Inducerea în eroare există în special în cazul în care

1. sunt utilizate, în privința unui produs alimentar, denumiri, indicații, prezentări, descrieri sau alte declarații susceptibile să inducă în eroare cu privire la caracteristicile sale, în special referitor la tipul, calitatea, compunerea, cantitatea, durata de conservare, originea, proveniența sau modul de fabricare ori de obținere;

[….]"

14 Potrivit articolului 43 din LFGB, intitulat „Prelevarea de eșantioane”:

„(1) Agenții însărcinați cu controlul și, în caz de urgență, funcționarii de poliție sunt abilitați să solicite sau să preleveze, cu emiterea unei dovezi, eșantioane selectate în vederea examinării. Sub rezerva altor dispoziții cu titlu de regulamente de punere în aplicare adoptate în temeiul prezentei legi, o parte a eșantionului sau, în cazul în care eșantionul respectiv nu este divizibil sau nu poate fi divizat în părți cu o compoziție identică fără a compromite finalitatea examinării, o a doua bucată, de aceeași natură și produsă de același producător ca și bucata prelevată ca eșantion, este lăsată la fața locului, în depozit. Producătorul poate renunța la această depozitare.

(2) Eșantioanele lăsate în depozit trebuie păstrate oficial sub cheie sau trebuie sigilate. Acestea trebuie să poarte data la care au fost prelevate și data la care se va considera că sistemul de închidere este suprimat sau sigiliul ridicat.

(3) Persoana, alta decât producătorul, la care a fost lăsat în depozit eșantionul, trebuie să îl depoziteze și să îl păstreze corespunzător și este obligată, la cererea producătorului și pe riscul și pe cheltuiala acestuia din urmă, să îl transmită în vederea analizei unui expert privat, desemnat de producător și autorizat conform dispozițiilor aplicabile în materie de securitate alimentară.

[…]”

15 Articolele 59 și 60 din LFGB prevăd sancțiuni penale și amenzi administrative. Articolul 59 din LFGB prevede:

„(1) Riscă o pedeapsă de până la un an de închisoare sau o amendă

[…]

7. oricine comercializează un produs alimentar sub o denumire înșelătoare sau cu indicații ori o prezentare înșelătoare sau promovarea acestuia prin intermediul unor prezentări sau al altor declarații înșelătoare, cu încălcarea articolului 11 alineatul 1 prima teză, […]

[…]”

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

16 La 2 noiembrie 2005, Amt für Veterinärwesen und Lebensmittelüberwachung (Autoritatea veterinară și de control al produselor alimentare) din Vechta (Germania) a prelevat un eșantion de produs alimentar într-o unitate de desfacere cu amănuntul aflată în competența sa teritorială. Pe ambalajul produsului figura denumirea „Fresca

d'Oro, Feta – original griechischer Schafskäse - aus Schaf- und Ziegenmilch in Salzlake gereift" (Feta Fresca d'Oro – brânză grecească veritabilă în saramură – din lapte de oaie și de capră).

17 Produsul în cauză în acțiunea principală fusese importat din Grecia în Germania de Routhier Weber. Acesta a ajuns ulterior în magazinul respectiv prin doi intermediari denumiți „ZHG Offenburg" și „Zentrale Gronau".

18 Potrivit articolului 1 din Decretul ministerial elen nr. 313025 din 11 ianuarie 1994 de recunoaștere a denumirii de origine protejată (DOP) a brânzei feta, denumirea „feta" este recunoscută ca denumire de origine protejată pentru brânza albă în saramură, fabricată în mod tradițional în Grecia, mai precis în regiunile menționate la alineatul 2 al acestui articol, din lapte de oaie sau dintr-un amestec de lapte de oaie cu lapte de capră.

19 Lebensmittelinstitut Braunschweig (Institutul pentru produse alimentare din Brunswick) aflat în subordinea Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (Autoritatea regională de protecție a consumatorilor și de securitate alimentară din Saxonia Inferioară) care a efectuat analiza eșantionului în cauză în acțiunea principală a constatat că acesta are un conținut de lapte de vacă de 21 % (± 2 %). Limita de detecție este de 3 %. Prin urmare, acesta a calificat denumirea sus-menționată drept înșelătoare, în sensul articolului 11 alineatul (1) punctul 1 din LFGB, și a depus plângere.

20 Cu ocazia prelevării eșantionului în cauză în acțiunea principală, a fost lăsat în depozit un al doilea eșantion în camera frigorifică a magazinului în care s-a efectuat această prelevare. Nici producătorul produsului în cauză în acțiunea principală, nici ZHG Offenburg nu au fost informați cu privire la prelevarea eșantionului și la plasarea în depozit a unui al doilea eșantion.

21 Nici societatea Routhier Weber, care nu apare pe eticheta produsului în cauză în acțiunea principală, nu a fost informată despre prelevarea eșantionului sau despre existența celui de al doilea eșantion. Aceasta a luat la cunoștință pentru prima dată despre analiza eșantionului la 21 martie 2006, și anume la aproape trei luni după expirarea termenului de conservare a produsului menționat. Prin urmare, nu mai era posibilă o contraexpertiză.

22 La 22 decembrie 2006, Staatsanwaltschaft Gießen (Parchetul Gießen) l-a acuzat pe administratorul societății Routhier Weber, domnul Weber, că a comercializat un produs alimentar sub o denumire înșelătoare, cu încălcarea articolului 11 alineatul (1) prima teză din LFGB și a solicitat declanșarea unei proceduri penale.

23 În cazul acestei proceduri, instanța de trimitere ridică problema dacă inculpatul care a comercializat produsul în cauză în acțiunea principală poate fi considerat persoană supusă controlului în sensul articolului 7 din Directiva 89/397, ceea ce, în cazul unui răspuns afirmativ, ar presupune dreptul acestuia de a solicita analiza celui de al doilea eșantion în vederea efectuării unei contraexpertize.

24 În aceste condiții, Amtsgericht Büdingen a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Noțiunea de persoană supusă controlului cuprinsă la articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 89/397 […] trebuie interpretată în sensul că are în vedere nu numai producătorul, ci și orice persoană care comercializează produsul alimentar respectiv, în măsura în care aceasta ar putea face obiectul unei anchete administrative sau al unei urmăriri penale în legătură cu starea sau cu etichetarea produsului alimentar?”

Cu privire la întrebarea preliminară

25 Conform articolului 104 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul de procedură, atunci când răspunsul la o întrebare formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență, Curtea, după ascultarea avocatului general, poate oricând să se pronunțe prin ordonanță motivată în cuprinsul căreia se face trimitere la jurisprudența respectivă.

26 În prezenta cauză se impune aplicarea acestei dispoziții.

27 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 89/397 trebuie interpretat în sensul că o societate care a importat și a comercializat un produs alimentar și al cărei administrator este susceptibil, pe baza analizei de eșantioane din acest produs prelevate într-o unitate de desfacere cu amănuntul, să facă obiectul unei anchete administrative sau al unei urmăriri penale în legătură cu starea produsului menționat sau cu etichetarea sa trebuie considerată „persoană supusă controlului" în sensul acestei dispoziții.

28 În această privință, trebuie arătat de la început că din însuși modul de redactare a dispoziției menționate rezultă că fiecare stat membru trebuie să acorde operatorului economic în cauză dreptul la o contraexpertiză (Hotărârea din 10 aprilie 2003, Steffensen, C-276/01, Rec., p. I-3735, punctul 42).

29 În speță, din cuprinsul punctelor 21 și 22 din prezenta ordonanță reiese, pe de o parte, că societatea Routhier Weber nu a fost informată cu privire la prelevarea eșantionului și nici cu privire la existența celui de al doilea eșantion și, pe de altă parte, că

administratorul acestei societăți a fost acuzat, ca urmare a acestor măsuri de control, că a pus în vânzare un produs alimentar sub o denumire înșelătoare.

30 Or, Curtea a apreciat deja că o contraexpertiză urmărește protecția drepturilor legitime ale operatorilor și în special a dreptului acestora la o cale de atac împotriva măsurilor adoptate pentru exercitarea controlului (Hotărârea Steffensen, citată anterior, punctul 48).

31 Rezultă că, într-o situație precum cea din cauza principală, în care a fost declanșată o procedură penală împotriva unei persoane, în calitate de administrator al unei societăți importatoare a unui produs alimentar, pe baza rezultatelor analizelor de eșantioane din acest produs prelevate într-o unitate de desfacere cu amănuntul, societatea respectivă trebuie considerată o persoană supusă controlului în sensul articolului 7 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 89/397 (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Steffensen, citată anterior, punctul 49).

32 Este adevărat că, spre deosebire de faptele din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Steffensen, citată anterior, în cauza principală este vorba despre o procedură penală, iar nu despre una administrativă și nu este în discuție o „cale de atac" în fața unei instanțe, ci sesizarea directă a instanței ca urmare a acuzației formulate de parchet. Cu toate acestea, deși articolul 10 din Directiva 89/397 pare să aibă în vedere în primul rând măsuri de natură administrativă, din hotărârea menționată reiese că statele membre acționează de asemenea în cadrul acestei directive atunci când asigură respectarea reglementării referitoare la produsele alimentare prin intermediul unor măsuri represive, astfel cum arată Comisia Comunităților Europene. Or, dreptul la apărare, materializat prin articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf din directiva menționată, prezintă o importanță deosebită în cadrul unei proceduri penale.

33 Pe de altă parte, împrejurarea că, în acțiunea principală, importatorul nu figurează pe eticheta produsului în cauză nu trebuie să împiedice exercitarea dreptului la o contraexpertiză. Astfel, din termenii articolului 4 alineatul (3) din Directiva 89/397 și din enumerarea făcută în cuprinsul acestuia a diferitelor stadii în care se efectuează

controlul rezultă că acțiunea administrativă și/sau represivă poate afecta un număr mare de persoane, cu mult mai multe decât cele menționate pe etichetă conform reglementării comunitare privind produsele alimentare.

34 Având în vedere cele de mai sus, se impune să se răspundă la întrebare că articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 89/397 trebuie interpretat în sensul că o societate care a importat și a comercializat un produs alimentar și al cărei administrator este susceptibil, pe baza analizei de eșantioane din acest produs prelevate într-o unitate de desfacere cu amănuntul, să facă obiectul unei anchete administrative sau al unei urmăriri penale în legătură cu starea produsului menționat sau cu etichetarea acestuia trebuie considerată „persoană supusă controlului" în sensul acestei dispoziții.

Cu privire la cheltuielile de judecată

35 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

Articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 89/397/CEE a Consiliului din 14 iunie 1989 privind controlul oficial al alimentelor trebuie interpretat în sensul că o societate care a importat și a comercializat un produs alimentar și al

cărei administrator este susceptibil, pe baza analizei de eșantioane din acest produs prelevate într-o unitate de desfacere cu amănuntul, să facă obiectul unei anchete administrative sau al unei urmăriri penale în legătură cu starea produsului menționat sau cu etichetarea acestuia trebuie considerată „persoană supusă controlului” în sensul acestei dispoziții.

Semnături